

Voor een nieuw asiel- en migratiepact in Europa

Europarlementariër Sophie in 't Veld
Kamerlid Maarten Groothuizen
September 2020

The logo for the Dutch political party D66, consisting of the letters 'D66' in white, bold, sans-serif font centered within a solid green square.

D66

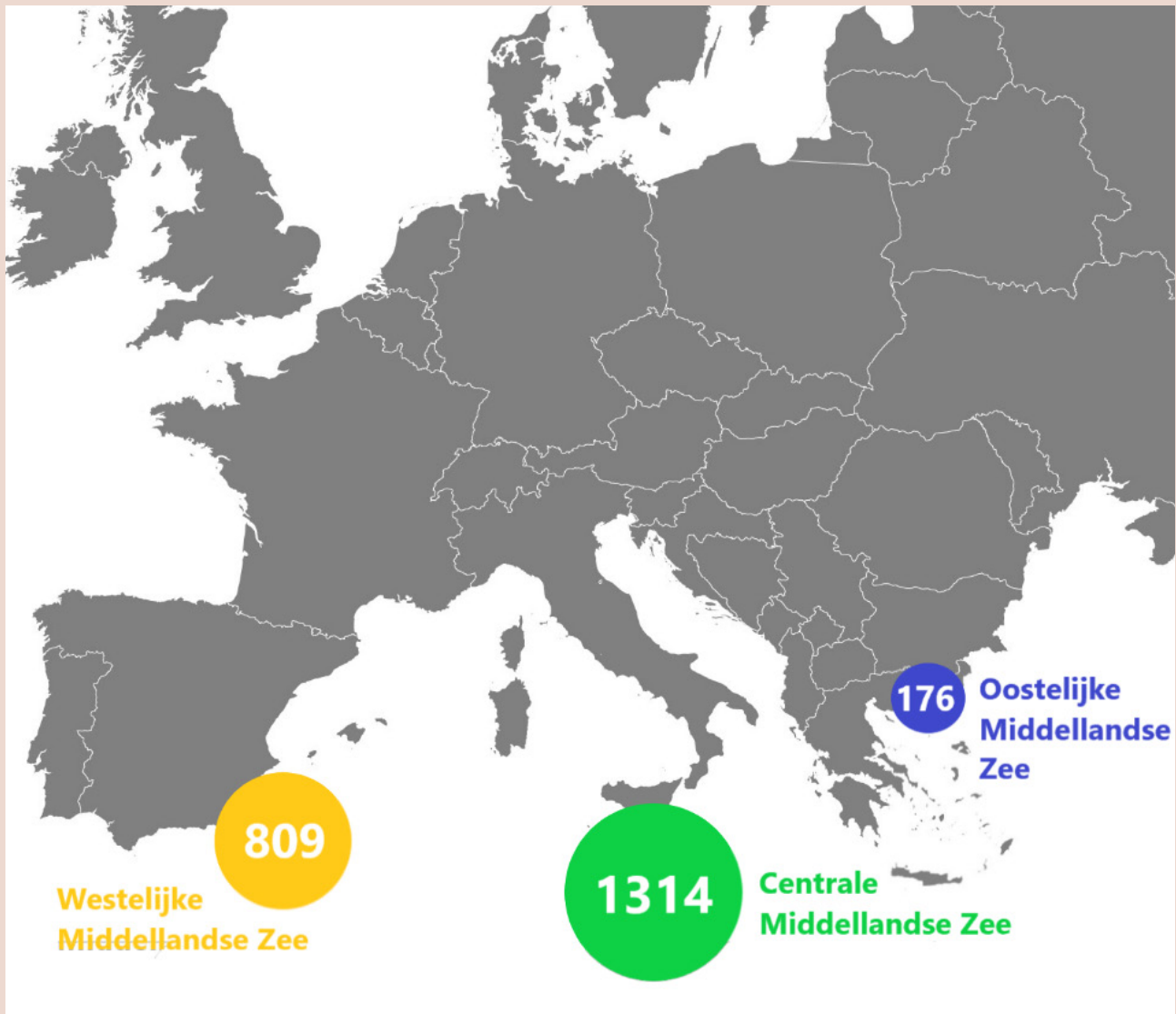
Inleiding

Migratie is één van de grote vraagstukken van onze tijd. Het thema roept veel heftige emoties op. Wat D66 betreft vraagt migratie om een nuchtere en realistische benadering. Dit begint met de erkenning dat migratie van alle tijden is en dat de oorzaken, gevolgen en intensiteit van migratiebewegingen continue veranderen.

Migratie is geen natuurkracht, maar een menselijk fenomeen dat – tot op zekere hoogte – in goede banen kan worden geleid. De behoefte om grip te krijgen op migratiestromen leeft breed, maar er wordt weinig aandacht besteed aan de vraag hoe we dat kunnen doen. Wat D66 betreft is het uitgangspunt dat we willen zorgen voor veilige, menswaardige migratiewegen en tegelijkertijd het Europese welzijn bestendigen. Migratie een grensoverschrijdend thema en vraagt dus om een grensoverschrijdende aanpak. Dat doen we bij voorkeur vanuit Europees perspectief: samen staan we sterker!

Helaas functioneert het huidige Europese beleid niet. Bestaand beleid wordt slecht uitgevoerd en nageleefd, en nieuw beleid wordt geblokkeerd door individuele lidstaten. Door dit gebrek aan effectiviteit, is de situatie voor alle lidstaten suboptimaal. Een beleid van afschrikkende werking – of in jargon: het voorkomen van de aanzuigende werking – heeft in Europa geleid tot een gebrek aan solidariteit. Het leidt tot het slechtste van twee werelden: het is niet humaan én niet effectief. De onmenselijke toestanden op de Griekse eilanden en de doden op de Middellandse Zee zijn daar het meest tastbare bewijs van. Die aantallen (zie figuur 1) zijn onacceptabel voor een Europa dat staat voor solidariteit en mensenrechten.

Figuur 1: aantal doden per migratieroute in 2018 - Bron: IOM Missing Migrants Project

Het resultaat is dat migratie bijna volledig ondergronds gaat. Vluchtelingen die hun heil zoeken bij smokkelaars, asielzoekers die rondzwerven in de Europese Unie (EU), minderjarige asielzoekers die verdwijnen, arbeidsmigranten die worden uitgebuit en mensenrechtenschendingen aan de buitengrenzen. Noordelijke lidstaten tonen gebrekkige solidariteit als het gaat om het overnemen van migranten uit zuidelijke lidstaten, tegelijkertijd laten zuidelijke lidstaten het regelmatig na migranten te registreren, wat leidt tot secundaire migratiestromen richting het Noorden. Sommige Centraal- en Oost-Europese lidstaten willen überhaupt nergens aan meewerken. Iedereen kijkt vooral naar elkaar.

Daarnaast wordt samenwerking met dictatoriale regimes om migratie te 'stoppen' financieel gefaciliteerd door de EU, terwijl fatsoenlijke kanalen voor vluchtelingen en arbeidsmigranten om veilig naar Europa te reizen, ontbreken. Het is echter juist deze harde migratiepolitiek die grip op migratie ondermijnt, en uiteindelijk zorgt voor een gebrek aan effectiviteit. In theorie is namelijk het bestaande acquis, mits het door alle lidstaten volledig zou worden uitgevoerd, best redelijk.

Het probleem is echter dat lidstaten zich allemaal tenminste gedeeltelijk niet houden aan eerder gemaakte afspraken, wat leidt tot een soort tragedy of the commons. Er kan niet verwacht worden dat een deel van de lidstaten altijd maar migranten blijft overnemen, terwijl een ander deel van de lidstaten in gebreke blijft bij het registreren en opvangen van migranten of überhaupt weigert mee te werken. Het gaat hier om wederkerigheid en solidariteit, zowel tussen de lidstaten als met de mensen die het betreft. Lidstaten moeten zich beter realiseren dat het bovendien ook in hun eigen belang is, om gezamenlijk beleid te hebben en samen op te trekken. De EU kan niet gezamenlijke open binnengrenzen hebben (Schengen), maar vervolgens geen gezamenlijk migratiebeleid. Om Schengen in stand te houden, is gezamenlijk optreden noodzakelijk, voor álle lidstaten.

Kortom, het huidige Europese asielbeleid is toe aan herziening. In de eerste plaats zodat de EU voorbereid is op de volgende humanitaire crisis. Maar juist ook voor de tijden zonder crisis. Migratie is, zoals al eerder werd gesteld, een fenomeen van alle tijden met een intensiteit die continue verandert. Om draagvlak voor echte vluchtelingen te behouden, is het juist ook in 'rustigere' tijden belangrijk dat de EU haar zaken op orde heeft. Dat mensen die recht hebben op bescherming fatsoenlijk worden opgevangen, en dat mensen die dat niet hebben, terugkeren. De Europese Commissie is al lang aan het soebatten over een nieuw Asiel- en migratiepact, maar het heeft nog niet geleid tot concrete voorstellen. Daarom komt D66 nu zelf met concrete voorstellen voor een drastische hervorming van het Europese asielbeleid. Wij pleiten voor een realistische benadering van migratie. We streven naar een werkend Europees migratie en asielbeleid, waarin alle lidstaten hun verantwoordelijkheid nemen en solidair zijn. Humanitair en effectief beleid gaan hand in hand. Zo verminderen we irreguliere migratie, hebben we meer zicht op wat er gebeurt en voorkomen we humanitaire drama's. Alleen zo creëren we grip op het migratievraagstuk en handelen we in lijn met onze Europese waarden.

De visie van D66 voor het nieuwe Asiel- en Migratiepact heeft daarom de volgende uitgangspunten:

- **Europees:** gemeenschappelijke hoge standaarden, procedures en toezicht in alle EU-landen.
- **Solidair:** tussen EU-landen, met asielzoekers en met landen van transit en herkomst.
- **Zorgvuldig:** procedures moeten vanaf het begin zorgvuldig zijn.
- **Effectief:** een systeem dat werkt voor iedereen.
- **Evenwichtig:** een dialoog met positieve prikkels voor landen van herkomst en terugkeerders.

Overzicht

1. Externe dimensie	7
2. Legale arbeidsmigratie en veilige routes voor vluchtelingen	9
3. Buitengrenzen	13
4. Asiel en opvang	17
5. Terugkeer	22
6. Integratie	26
Eindnoten	28

1. Externe dimensie

Grondoorzaken

Veel mensen migreren, omdat ze op zoek zijn naar een betere toekomst. Ze vertrekken omdat in hun land een groot conflict woedt, of omdat er weinig perspectief is om een menswaardig leven op te bouwen vanwege armoede, slecht bestuur of corruptie. Dergelijke grondoorzaken aanpakken is complex. We kunnen niet alle problemen in de wereld oplossen, en dat mensen altijd zullen blijven migreren is een feit. Dit neemt echter niet weg dat het wegnemen van grondoorzaken onze prioriteit verdient. Het is onze verantwoordelijkheid om daar waar we kunnen, bij te dragen aan het opbouwen van goed bestuur, de groei van welvaart, de bestrijding van armoede en ongelijkheid en het tegengaan van klimaatverandering. De COVID-19 crisis zal naar verwachting vele landen terugwerpen in armoede en honger, als ze daar niet al problemen mee hadden. Dat maakt stevige steunmaatregelen en samenwerkingsakkoorden nog harder nodig. Dit is ook in ons eigen belang. Dit vergt een lange adem. D66 richt zich hierbij dan ook op de lange termijn.

Internationale samenwerking op het gebied van migratie heeft zich tot nu toe echter altijd te veel op de veiligheidsdimensie gericht. Nu wordt er hoofdzakelijk geïnvesteerd in militaire inzet en grensbewaking om terreur te bestrijden en mensenhandel te ontmoedigen. Hele gemeenschappen in de Sahara drijven echter op mensenhandel, omdat er haast geen ander (lonend) werk is. Dit beleid is kortzichtig en werkt contraproductief. Deze veiligheidsbril waar het migratiebeleid lange tijd door is bekeken, biedt een te beperkte visie. De EU en de afzonderlijke lidstaten moeten in deze landen inzetten op duurzame en veilige alternatieven om aan inkomsten te komen. Hiervoor zijn structurele investeringen in onderwijs, werkgelegenheid en democratisch bestuur noodzakelijk. Maar ook investeringen in lokale economieën, duurzame voedselvoorziening en handel zijn van belang. Hiervoor zetten we ontwikkelingssamenwerking, economische investeringen en handelsverdragen in.

Ontwikkelingsgeld is bedoeld voor ontwikkelingsdoelen en niet voor migratiemanagement. Het wordt dus ingezet daar waar Nederland en Europa een duurzame bijdrage leveren aan ontwikkelingsdoelen, niet daar waar migratie nu als probleem wordt gezien. Wat D66 betreft gaat het om een bredere samenwerking, die ook is gericht op kennis, studie en arbeidsmigratie. Goed bestuur, onderwijs en mensenrechten zijn de kern van de samenwerking.

Opvang in de regio

Opvang in de regio van vluchtelingen is een feit. Verreweg de meeste vluchtelingen (84%)¹ verblijven in de omgeving waaruit ze zijn gevlucht. Onder andere Jordanië, Turkije, Oeganda en Libanon vangen veel vluchtelingen op. In Libanon en Jordanië maken vluchtelingen inmiddels een kwart tot een derde van de bevolking uit. Dat is onmogelijk te dragen voor landen die toch al kwetsbaar zijn. De omstandigheden in de kampen, bedoeld voor kortdurende opvang maar inmiddels vrijwel permanent, zijn zeer moeilijk, vooral voor kwetsbare groepen zoals vrouwen en kinderen. De EU moet altijd streven naar duurzame terugkeer van deze vluchtelingen naar eigen huis of hervestiging in nieuwe samenlevingen. Helaas is terugkeer vaak op korte termijn niet mogelijk. Naast primaire levensbehoeften als onderdak, voedsel en medische zorg, hebben deze mensen daarom dringend behoefte aan perspectief.

De EU moet daarom – in samenwerking met landen en hulporganisaties die vluchtelingen opvangen – ervoor zorgen dat mensen al tijdens hun verblijf in de regio weer toekomstperspectief kunnen opbouwen. Dat kan door het bieden van scholing, werk of door middel van hervestiging. Of doordat ze (vervolg)onderwijs kunnen volgen, eigen bedrijfjes kunnen opzetten of rechten krijgen om in het land van opvang bepaalde werkzaamheden te verrichten. Zet in op goede internetverbindingen zodat mensen in contact kunnen blijven met hun thuisland voor eventuele terugkeer. Maar ook zodat ze een alternatieve toekomst voor zichzelf kunnen uitstippelen door bijvoorbeeld online opleidingen te volgen of zich aan te melden voor studiebeurzen in het buitenland. Kortom, D66 wil landen met grote populaties vluchtelingen ondersteunen, zowel nationaal als vanuit de EU. Dat doen we door geld, maar bijvoorbeeld ook door het bieden van handelsvoordelen. Bovendien heeft ook de lokale bevolking baat bij het investeren in bijvoorbeeld goede internetverbindingen. Door slimme investeringen, kan zowel de lokale bevolking als de vluchtelingenpopulatie ervan profiteren.

Samenvattend stelt D66 het volgende voor:

- Stop met de beperkte focus op veiligheid binnen het migratiedomein
- Investeer in het wegnemen van grondoorzaken van slecht bestuur, armoede en corruptie
- Biedt perspectief aan bewoners van vluchtelingenkampen in de regio
- Biedt financiële en praktische steun aan landen die veel vluchtelingen opvangen
- Gebruik hiervoor ontwikkelingssamenwerking, economische investeringen en handelsverdragen.

2. Legale arbeidsmigratie en veilige routes voor vluchtelingen

Sommige mensen vluchten voor oorlog en geweld, anderen zijn op zoek naar een beter (economisch) perspectief. Voor beide categorieën is het gebrek aan veilige migratieroutes echter een groot probleem. Dit dwingt vluchtelingen levensgevaarlijke reizen te ondernemen, en arbeidsmigranten gebruik te maken van de asielprocedure die daar eigenlijk niet voor is bedoeld. EU-beleid ondermijnt nu bovendien de mobiliteit van migranten. Lang niet iedereen die naar Europa komt, wil daar per se een heel leven blijven.

Mensen hopen geld te verdienen of een goede studie te volgen om daarna thuis een beter leven te kunnen leiden. Maar het huidige restrictieve beleid werkt averechts: doordat het zo moeilijk is om de EU binnen te komen, zal een migrant eenmaal binnen, zelden nog willen vertrekken. Bovendien 'verstoppert' economische migranten nu de asielprocedure, waardoor kansrijke asielzoekers langer moeten wachten om mee te kunnen doen. Om migratiestromen te reguleren, zal de EU reguliere migratieroutes moeten uitbreiden. Zowel voor mensen die beroep willen doen op een vluchtelingenstatus, als economisch gemotiveerde migranten.

Vluchtelingen

Op dit moment moet je als vluchteling eerst een irreguliere route afleggen, voordat je een reguliere vluchtelingenstatus kunt aanvragen. Dat is vreemd, want daarmee worden mensen gedwongen om hun leven te riskeren. Daarom zijn meer veilige en legale migratieroutes voor vluchtelingen nodig. Op dit moment bestaan er al veilige routes in de vorm van hervestigingsprogramma's. Helaas is het aantal plekken hierin zo beperkt, dat minder dan 1% van de vluchtelingenpopulatie hier gebruik van kan maken.¹ Daarom pleit D66 ervoor om het Europese hervestigingsquotum fors op te hogen. Het aantal toegezegde hervestigingsplekken van alle EU-lidstaten moet worden opgehoogd van 25.000 in 2020 naar 120.000 op jaarbasis. Hervestiging is echter een complex en tijdrovend programma, en daarom zijn meer alternatieven nodig. Het denken hierover zit echter vast. Daarom wil D66 dat er een speciale Europese commissie wordt opgericht die alternatieve manieren voor legale migratie voor vluchtelingen gaat ontwikkelen. Hierin kunnen bestaande ideeën zoals de uitgifte van humanitaire visa in de regio en private hervestiging (zoals in Canada) worden onderzocht, om uiteindelijk met voorstellen voor concreet beleid te komen.

Economische migranten

De vergrijzing neemt in Nederland en Europa de komende jaren een enorme vlucht. Door deze vergrijzing verandert de verhouding tussen werkenden en niet-werkenden. Steeds minder werkende mensen dragen de lasten voor een steeds grotere groep Nederlanders.³ Daarom is het belangrijk dat we mensen die nu langs de kant staan, stimuleren aan het werk te gaan. Ook asielzoekers en statushouders die zich al in Nederland en de rest van de EU bevinden zouden sneller in tekortberoepen aan het werk moeten kunnen. Maar daarmee los je niet alle problemen op.

Tegelijkertijd willen veel mensen van buiten de EU graag in Nederland en de EU werken. Als we arbeidsmigranten tijdelijk werk en een veilige reis bieden, dragen ze met hun talenten, vaardigheden en inzet bij aan onze welvaart, en kunnen ze een deel van deze vergrijzing opvangen. Daarom moeten Nederland en de EU meer mogelijkheden voor legale arbeidsmigratie voor praktisch en middelbaar geschoolde arbeiders bieden. Ter voorbereiding kunnen in het land van herkomst taalcursussen en vaardigheidstrainingen gegeven worden, zodat deze arbeiders goed voorbereid zijn op hun komst naar Europa.⁴ D66 vindt dat werkgevers en de overheid een gedeelde verantwoordelijkheid hebben voor werving, huisvesting, scholing, voorkomen van uitbuiting én terugkeer.

We moeten leren van landen zoals Duitsland en het VK die hier al veel verder mee zijn. Ook moeten we rekening houden met de geleerde lessen uit het verleden. In de COVID-19 crisis hebben diverse EU landen asielzoekers toegang tot de arbeidsmarkt gegeven in cruciale sectoren, zoals de medische zorg en verpleging, of fruit en groenteteelt. Ook hiermee is aangetoond dat arbeidsmigranten een oplossing kunnen zijn in tekortsectoren.⁵

Uitbuiting van arbeidsmigranten is onacceptabel en moet stevig worden aangepakt. De nationale overheden moeten hier, in het geval van Nederland via de inspectie SZW, strikt toezicht op houden. Nederland moet ook aan de slag met de aanbevelingen van de commissie-Roemer over de bescherming van arbeidsmigranten.⁶ Wanneer bedrijven zich niet aan wet- en regelgeving houden, worden zij uitgesloten van het verstrekken van werkvergunningen aan arbeidsmigranten. Daarnaast moeten de woonstandaarden voor arbeidsmigranten omhoog, desnoods via wetgeving. En er moeten strengere regels en normen komen voor uitzendbureaus.

In sommige sectoren is het voor bedrijven nu al moeilijk om aan personeel te komen. Alhoewel de coronacrisis deze tendens (tijdelijk?) zal temperen, is er nog altijd een groot aantal onvervulde vacatures in Nederland. Bovendien blijkt uit recent onderzoek van de ABN AMRO dat ondanks de coronacrisis een mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in Nederland blijft bestaan.⁷ Het is belangrijk dat Nederland en Europa aantrekkelijk blijven voor potentiële arbeidsmigranten in de global war for talent. In deze wedloop met Amerika, China en India kan Europa alleen winnen als het samenwerkt.

De huidige lappendeken van nationale en Europese regelingen maken het systeem onaantrekkelijk en onoverzichtelijk. Daarom moet de Europese “Blauwe Kaart” nu eindelijk een aantrekkelijk alternatief worden voor de Amerikaanse Green Card. Dat betekent één Europese status waarmee in alle EU-landen kan worden gewerkt en die centraal kan worden aangevraagd via een Europese talent pool. In dat systeem moeten alle onvervulde vacatures van de EU worden samengebracht met de profielen van potentiële arbeidsmigranten. Bij een match wordt de migrant gekoppeld aan de geïnteresseerde werkgever en lidstaat.

Succesvolle tijdelijke arbeidsmigratie valt of staat bij de mogelijkheid van succesvolle terugkeer. Om terugkeer te bevorderen wil D66 dat opgebouwde pensioen- en AOW-rechten uitbetaald worden in de vorm van een lump sum in het land van herkomst. Re-integratiebeleid is bovendien nodig om deze terugkeer te begeleiden. Op deze manier maken we de tijdelijke arbeidsmigratie echt circulair, wat ervoor zorgt dat opgedane kennis en ervaring ingezet kan worden in het land van herkomst. Zo wordt een braindrain voorkomen.

D66 wil mogelijkheden voor tijdelijke arbeidsmigratie koppelen aan afspraken met herkomstlanden over het terugnemen van eigen onderdanen zonder verblijfsrecht, evenals investeringen in onderwijs, economie, handel en aandacht voor mensenrechten.

Het International Centre for Migration Policy Development (ICMPD) stelde eerder voor om een Erasmus+ programma te ontwikkelen voor entrepreneurs uit Afrika.⁸ Momenteel bestaat er al een vergelijkbaar Europees programma, Erasmus Mundus, maar dit is kleinschalig en weinig bekend. D66 wil dat dit programma volwaardig wordt uitgebouwd tot een Erasmusprogramma voor entrepreneurs uit herkomstlanden, in lijn met het voorstel van het ICMPD.

Iemand krijgt een jaar lang digitale training en coaching door een Europees bedrijf, om vervolgens een tijd in dat land te werken en vaardigheden verder te ontwikkelen. Uiteindelijk keert men weer terug naar het herkomstland en is voorbereid om daar een eigen bedrijfje op te zetten. Op deze manier bieden we mensen een perspectief, waardoor ze zich minder genoodzaakt voelen om via irreguliere routes te migreren.

Samengevat stelt D66 het volgende voor:

- Breid het aantal legale migratieroutes voor vluchtelingen uit door hervestigingsquota in de EU van 25.000 naar 120.000 op jaarbasis.
- Stel een commissie in die, naast hervestiging, met alternatieven voorstellen komt voor veilige en legale routes voor vluchtelingen
- Breid het aantal legale arbeidsmigratieroutes voor praktisch en middelbaargeschoolde arbeidsmigranten uit
- Richt een Europese talentpool voor arbeidsmigranten op, om zoveel mogelijk arbeidspotentieel te benutten
- Ontwikkel een Erasmus+ programma voor entrepreneurs uit herkomstlanden

3. Buitengrenzen

Land

Een continent met open binnengrenzen, heeft ook een verantwoordelijkheid haar buitengrenzen gezamenlijk te controleren. De recente uitbreiding van de bevoegdheden van Frontex moeten goed worden benut en verder geprofessionaliseerd. D66 is er voorstander van dat de koers waarbij Frontex de hoofdrolspeler is in het coördineren en uitvoeren van controles aan de EU-buitengrenzen, wordt voortgezet. Lidstaten werken hierbij met Frontex mee om nationale grenswachters aan de buitengrenzen op te leiden en aan te sturen, of anderszins eigen grenswachters inzetten op grote schaal. Regelmatige en openbare evaluaties en rekenschap afleggen voor het Europees Parlement zijn daarbij essentieel om transparantie van het grensbeleid te waarborgen.

Voor D66 is het essentieel dat de juridische grondslag voor het grensbeleid goed geborgd is en democratisch controleerbaar. Het mag bijvoorbeeld niet zo zijn dat migranten zomaar direct en zonder tussenkomst van een rechter terug worden gestuurd naar landen van herkomst ("push backs"). Vreemdelingen die aankomen aan de buitengrenzen van de EU vangen we tijdelijk op in ontvangstcentra aan de grens, onder leiding van het toekomstige EU Agency for Asylum (EUAA). Hier vindt direct registratie plaats. Het mag niet meer zo zijn dat lidstaten migranten door laten zonder registratie.

D66 wil dat de ontvangstcentra voldoen aan Europese normen en waarden: goede huisvesting, voeding, medische zorg en toegang tot juridische hulp. Ook zijn er speciale voorzieningen voor kwetsbare groepen zoals alleenstaande vrouwen, LHBTI'ers en in het bijzonder (alleenstaande minderjarige) kinderen. Deze kinderen krijgen bij aankomst een voogd en wettelijk vertegenwoordiger toegewezen. Deze centra zullen semi-gesloten zijn. Dit houdt in dat vreemdelingen naar binnen en buiten kunnen, mits ze daarvoor toestemming hebben. In deze centra wordt door middel van een screening binnen één week een eerste onderscheid gemaakt tussen mensen met een reële kans op asiel en zij die dat niet hebben. Eenduidige criteria zijn nodig om te bepalen wanneer een asielaanvraag kansrijk is of niet, vastgelegd in een nieuwe EU-Kwalificatieverordening. Het VN-Vluchtelingenverdrag is hierin leidend.

Wanneer is geoordeeld dat asielzoekers een reële kans maken op een asielstatus, worden ze verdeeld over volwaardige opvangcentra in de lidstaat van herkomst of over de overige EU-lidstaten, waar hun asielverzoek snel en zorgvuldig wordt behandeld. D66 stelt een permanent verdeelingsmechanisme voor op basis van de omvang van de bevolking, het bruto binnenlands product en bestaande links met een lidstaat (familiebanden of taal). Zoals opgenomen in de positie van het Europees parlement (EP) op nieuwe voorstellen voor de Dublin-verordening, krijgen asielzoekers ook een (beperkte) keuzevrijheid om te kiezen voor een lidstaat, maar niet iedereen kan naar het voorkeursland.⁹

Iedere lidstaat dient mee te doen met deze verdeelsleutel. Lidstaten aan de grens krijgen vanwege hun ligging, waardoor ze automatisch een zwaardere migratiedruk ervaren dan de andere lidstaten, een standaard “korting” in de herverdelingsleutel. Als de korte termijn opvangcapaciteit van een lidstaat verzadigd is, kan er korte tijd overgegaan worden op een alternatieve manier van solidariteit tonen. EU-lidstaten die weigeren mee te doen aan dit mechanisme, worden gekort op EU-subsidies en verliezen hun zeggenschap in de management boards van Frontex en het Asielagentschap.

Om te voorkomen dat ontvangstcentra overvol raken, met als grootste schrikbeeld de wantoestanden op de Griekse eilanden, pleiten we ervoor dat asielzoekers nooit langer dan 1 maand mogen verblijven in deze ontvangstcentra. Idealiter wil D66 dat asielzoekers na de screening van een week direct vertrekken naar een opvangcentrum elders. De maximale termijn van een maand geeft echter wat speling in tijden van verhoogde instroom, als bijvoorbeeld niet direct na aankomst gestart kan worden met de procedure of om wat ruimte te bieden na de screening om vervoer te organiseren om asielzoekers naar opvangcentra over te brengen.

Elke asielzoeker die toch langer dan een maand verblijft in deze ontvangstcentra, krijgt automatisch recht op een plek in een opvangcentrum buiten het ontvangstcentrum in het land van aankomst, waar dan alsnog een volledige asielprocedure zal worden doorlopen. Op die manier wordt een prikkel gecreëerd voor lidstaten om hun procedure op orde te maken, hebben en houden. D66 vindt dat lidstaten juridisch moeten worden verplicht te investeren in voldoende opvangcapaciteit, inclusief buffer, en voldoende capaciteit in de administratieve en gerechtelijke keten, om de aanvragen snel en zorgvuldig te kunnen verwerken.

De groep die niet kansrijk wordt geacht volgt een verkorte individuele procedure, zoals nu ook al mogelijk is onder de huidige EU-procedurerichtlijn. Ook deze procedure vindt niet plaats in het ontvangstcentrum zelf maar in een andere opvanglocatie in de lidstaat van aankomst, om overbevolking te voorkomen. Uiteraard voldoet deze verkorte procedure aan de benodigde juridische waarborgen. Dat is een harde eis. Wanneer blijkt dat er geen sprake is van recht op asiel, moet de asielzoeker vertrekken naar het land van herkomst. Zij worden daarbij geholpen door de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). Wanneer alsnog blijkt dat er sprake is van asiel, wordt iemand overgeplaatst naar een andere lidstaat of naar elders in het land van aankomst. Alleenstaande minderjarige asielzoekers worden in alle gevallen herverdeeld.

Hieronder is dit schematisch weergegeven in figuur 2. Deze nieuwe opzet biedt zowel snelheid als zorgvuldigheid, en zorgt voor het waarborgen van grondrechten. We voorkomen hiermee dat mensen zonder procedure worden teruggestuurd, dat opvangkampen overvol raken, dat mensen die weinig kans maken op asiel door de EU zwerven en dat enkele lidstaten overbelast raken.

Figuur 2: Schematische weergave van de procedure

Zee

Ook de maritieme grenzen moet Europa gezamenlijk beheren. De Europese grens- en kustwacht (EBCG) moet voldoende (operationele) steun krijgen om adequate reddingsmissies uit te voeren en mensen in nood te kunnen redden. Alhoewel search and rescue operaties primair onder nationale verantwoordelijkheid liggen, is gecoördineerde en betere Europese samenwerking tussen de nationale autoriteiten en de EBCG nodig om effectief te kunnen opereren aan de Europese maritieme grenzen. Nationale maritieme autoriteiten moeten volledig in lijn handelen met internationaal en Europees zeerecht, en dus hulp bieden aan drenkelingen in nood en een veilige plek voor ontschepping bieden. Ook private schepen moeten een rol kunnen spelen bij reddingsoperaties, in goede afstemming met nationale en Europese autoriteiten.

D66 vindt dat ook Nederland bij moet dragen aan Europese reddingsmissies. Drenkelingen terugsturen naar onveilige havens is onacceptabel. Humanitaire hulp aan drenkelingen in nood mag bovendien nooit gecriminaliseerd of vervolgd worden. Drenkelingen die worden gered en asiel aanvragen worden verdeeld volgens dezelfde verdeelsleutel als eerder in dit hoofdstuk is toegelicht.

Samenvattend stelt D66 voor:

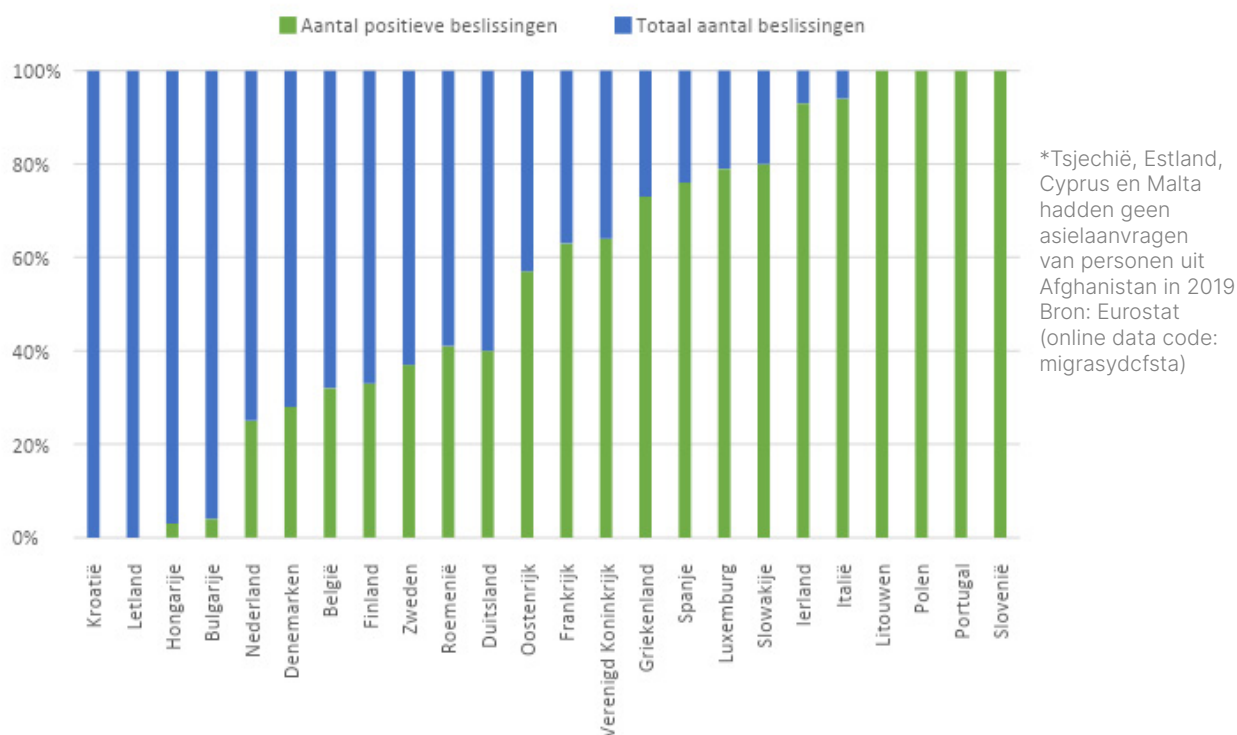
- Ontvangstcentra aan de grenzen van de EU waarbij een snelle scheiding tussen kansrijke en kansarme asielzoekers wordt gemaakt, gevolgd door een individuele asielprocedure elders
- Een eerlijke en solidaire verdeelsleutel
- Lidstaten aan de grens krijgen 'korting' op de verdeelsleutel, maar zorgen dat asielzoekers nooit langer dan 1 maand in de ontvangstcentra aan de grens verblijven, waar mensenrechten geborgd zijn.
- Gezamenlijke bescherming van de maritieme grenzen waarbij drenkelingen in nood worden geholpen
- Speciale aandacht voor (alleenstaande) minderjarige asielzoekers, waarbij het VN-kinderrechtenverdrag de belangrijkste leidraad is.

4. Asiel en opvang

De ambitie van D66 is om een echt gezamenlijk EU Asielsysteem met gedeelde solidariteit en hoge standaarden te realiseren.

Voor D66 is Europa een continent waar mensen bescherming kunnen zoeken, waar asielzoekers overal menswaardig worden opgevangen en waar elke aanvraag even zorgvuldig wordt bekeken. Daarom wil D66 komen tot een eenvormig EU Asielsysteem met overal dezelfde procedures, opvang en implementatie – onder centrale coördinatie van een volwaardig EU-asielagentschap (EUAA): een verder versterkt EASO. De Nederlandse Immigratie en Naturalisatie Dienst wordt dan, samen met migratiediensten in de andere lidstaten, een decentraal onderdeel van het EU-asielagentschap en implementeert EU-wetten en procedures. Het EUAA moet de mogelijkheid hebben tijdelijk de asielprocedure van een land over te nemen, indien deze niet of onvoldoende op orde is. Daarmee moet een einde komen aan de extreme verschillen tussen EU-landen. Figuur 3 laat bijvoorbeeld zien dat de kans om een positieve beslissing te krijgen als asielzoeker sterk verschilt van lidstaat tot lidstaat.

Figuur 3: Positieve beslissingen in eerste aanleg per lidstaat bij asielzoekers uit Afghanistan in 2019 (%)

Het wegwerken van de verschillen tussen lidstaten zal ook zorgen voor een vermindering van “secundaire bewegingen” binnen de Schengenzone. Het zal de secundaire bewegingen echter nooit volledig stoppen aangezien die door een veel factoren worden verklaard, zoals economische factoren en familiebanden.¹⁰ Die laatste stimulans voor secundaire bewegingen zou door lidstaten overigens nu al kunnen worden beperkt, aangezien de huidige EU-regels (Dublin-verordening) voorzien in het toewijzen van asielverzoeken aan lidstaten op basis van familiebanden. Helaas passen lidstaten die grond maar mondjesmaat toe. Desalniettemin acht D66 het ook op dit punt van belang dat zoveel mogelijk lidstaten samenwerken en hun verantwoordelijkheid nemen om deze bewegingen zoveel mogelijk te verminderen.

De huidige impasse rond EU-asielbeleid doorbreken

De Europese Commissie kwam in 2016 met voorstellen voor een sterker EU Asielsysteem.¹¹ Dat pakket van zeven maatregelen was een poging om het vastgelopen asiel- en migratiebeleid los te trekken. Veel landen voerden de bestaande wetten simpelweg niet uit. De Commissie stelde voor om de standaarden voor procedures en asielgronden verder te harmoniseren en het EU-asielagentschap meer bevoegdheden te geven. Toch bleef er ook in de plannen van de Commissie veel ruimte voor eigen beleid van lidstaten.

Het Europees Parlement heeft de lat inmiddels hoger gelegd. In de breed gesteunde positie van het EP zit een verregaande gelijktrekking van procedures, hogere opvangstandaarden, betere rechterlijke toetsing en bindende regels omtrent solidariteit, in bijzonder het verplicht overnemen van asielzoekers tussen lidstaten (de zgn. “Dublin verordening”).¹²

De laatste jaren is gebleken dat deze voorstellen de EU-lidstaten verdelen. Zelfs al is er over een groot aantal onderdelen overeenstemming, een minderheid van lidstaten slaagt erin om besluiten over dit pakket te dwarsbomen.

D66 roept de Commissie op om haar oren niet te laten hangen naar deze minderheid wanneer zij komt met nieuwe voorstellen voor het Asiel- en Migratiepact. Daarin mag het ambitieniveau dus niet omlaag. Het nieuwe Asiel- en Migratiepact moet duidelijk voortbouwen op de ambitie van het EP.

Bovendien heeft ook het EU Hof van Justitie onlangs geoordeeld dat EU-landen die weigerden mee te doen aan de relocatie van asielzoekers daarmee hun verplichtingen onder EU-recht hebben geschonden.¹³ De huidige impasse kan dus niet worden doorbroken door alsmaar meer toegevingen te doen aan een minderheid van lidstaten. Zoeken naar unanimiteit tussen de lidstaten leidt hier tot niets, sommige Centraal- en Oost-Europese lidstaten komen onmogelijk nog aan boord. De impasse kan alleen worden doorbroken door met democratische meerderheden besluiten te nemen, zoals voorzien in de Verdragen, zowel in de Raad (gekwalficeerde meerderheid) en in het Europees Parlement. Het EP heeft dat gedaan, de Raad moet nu volgen.

Voor D66 blijft het van cruciaal belang dat alle lidstaten solidariteit en verantwoordelijkheid tonen. Uiteraard krijgen niet alle lidstaten evenveel asielzoekers en zullen die verschillen altijd blijven. Maar lidstaten aan de buitengrenzen moeten op steun van lidstaten die niet aan de buitengrenzen liggen kunnen rekenen. Uiteraard moet dat wel wederkerig zijn: de lidstaten aan de buitengrenzen moeten asielzoekers registreren en menswaardig opvangen. Het is daarnaast onacceptabel als lidstaten helemaal niet meedoen, en zij verdienen dan ook sancties te krijgen.

Europese agentschappen

Tot slot zal duurzaam Europees asielbeleid alleen kans van slagen hebben, als we de agentschappen die dit beleid uitvoeren, serieus nemen. Daarom moeten de agentschappen die essentieel zijn voor de uitvoering van dit beleid, naast EASO onder andere ook FRONTEX, EUROPOL en EUROJUST, versterkt worden om beter uitgerust te zijn op deze taken. Met meer mensen en middelen kunnen zij asielprocedures versnellen, efficiëntere grenscontroles uitvoeren en hard optreden tegen mensensmokkelaars en hun netwerken. Hier moet in het Meerjarig Financieel Kader 2020-2027 (MFK) van de Europese Commissie voldoende geld voor beschikbaar worden gesteld. Ook hier moet afgestapt worden van de eenzijdige veiligheidsbenadering, een integrale aanpak is nodig. Maar bij meer middelen en meer bevoegdheden hoort ook: meer regulering, meer rekenschap en meer transparantie. Met name Frontex heeft bevoegdheden op het terrein van het gebruik van wapens en geweld, waarop meer controle nodig is.

Opvang

D66 vindt dat de opvang overal in Europa van een hoog en menselijk niveau moet zijn. D66 is geen voorstander van detentie. Indien dit toch wordt ingezet, kan dat wat D66 betreft enkel plaatsvinden als ultimatum remedium en onder rechterlijke toetsing. Asielzoekers krijgen goede informatie en individuele begeleiding bij de asielprocedure. Daarnaast is er voldoende leefruimte, medische zorg voorhanden en zijn er voldoende sanitaire voorzieningen. Tot slot is participatie in onderwijs en werk mogelijk.

De opvang van asielzoekers moet bijzondere aandacht hebben voor kwetsbare groepen, zoals kinderen, vrouwen en LHBTI's. Alle alleenstaande minderjarige asielzoekers moeten overal in de EU vanaf dag één een voogd toegewezen krijgen die ze ondersteunt en hun belangen behartigt. Sommige landen, zoals Nederland, zijn daar al een eind mee op weg. Dit moet ook worden vastgelegd in EU-wetgeving, zoals in de Opvangrichtlijn. Door een goede begeleiding van deze kinderen kunnen we ook iets doen tegen het fenomeen dat vele kinderen “verdwijnen” en waarschijnlijk ten prooi vallen aan criminele netwerken.¹⁴

Daarnaast moeten kinderen in de asielopvang overal in de EU naar school kunnen en moet het belang van het kind altijd voorop staan, ook als het over detentie gaat. LHBTI's worden in veel landen nog altijd vervolgd. D66 is van mening dat de EU altijd bereid moet zijn deze kwetsbare asielzoekers op te vangen, en ervoor moet zorgen dat ze zich veilig voelen in de asielopvang. Ook de asielprocedures moeten rekening houden met hun specifieke achtergrond. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat van aanvragers niet kan worden verwacht dat zij direct aan autoriteiten kenbaar maken dat zij worden vervolgd op grond van hun seksuele oriëntatie of genderidentiteit.

Samenvattend stelt D66 voor:

- Een echt gezamenlijk Europees asielsysteem met uniforme hoge standaarden, zorgvuldige procedures, implementatie en coördinatie door een versterkt EU-asielagentschap.
- De EU-lidstaten en de Europese Commissie moeten niet langer streven naar unanimiteit maar nieuwe EU-asielwetgeving besluiten met gekwalificeerde meerderheid, zoals voorzien in de EU-Verdragen.
- Alle lidstaten dienen solidariteit en verantwoordelijkheid naar elkaar te tonen. Indien lidstaten dat weigeren, moeten zij worden gekort op EU-subsidies en moet hun zeggenschap in EU-agentschappen worden geschorst.
- In de opvang en de procedures is er specifieke aandacht voor kwetsbare groepen, zoals kinderen, vrouwen en LHBTI's.

5. Terugkeer

Realistische doelstelling

Wanneer asielzoekers uitgeprocedeerd zijn of wanneer het visum van een arbeidsmigrant of student afloopt, moeten zij terugkeren naar hun land van herkomst. Terugkeer is het sluitstuk van een alomvattende benadering van asiel en migratie. Toch blijft het percentage dat daadwerkelijk terugkeert vanuit de EU al jaren steken onder de 50% - de zogeheten return rate (zie tabel).¹⁵ En dat ondanks het feit dat terugkeer al decennia een topprioriteit is van de EU. Uiteraard moet bij deze cijfers altijd worden opgemerkt dat een return rate van 100% niet realistisch is. Een aantal potentiële terugkeerders blijkt uiteindelijk niet terug te hoeven of kunnen. Dat komt bijvoorbeeld doordat een rechter oordeelt dat terugkeer toch niet verantwoord is.

Tabel 1: Totale return rates EU

	2015	2016	2017	2018
Aantal derdelanders bevolen de EU te verlaten	533,395	493,790	516,115	478,155
Aantal derdelanders teruggekeerd vanuit de EU	227,975	250,015	214,175	198,375
Totale return rate*	42.74%	50,63%	41,5%	41.49%
Effectieve return rate**	36.4%	45.8%	36.6%	NB

Bron: Eurostat (online data code: migr_eiord en migr_eirt_vol) & European Council on Refugees and Exiles - Policy Note #19 (2019)

* De return rate berekent het aantal derdelanders dat is teruggekeerd, landen binnen de EU meegerekend

** De effectieve return rate berekent het aantal derdelanders dat is teruggekeerd naar een land buiten de EU

Daarnaast staat of valt terugkeer met de samenwerking met het land van herkomst. Dat land moet de terugkeerder in kwestie identificeren als onderdaan en uiteindelijk terugnemen. Dat is niet altijd simpel als identiteitsdocumenten ontbreken. Bovendien hebben landen van herkomst terugname niet bovenaan hun prioriteitenlijstje staan. Niet verwonderlijk: deze landen zijn vaak arm en hebben andere acute problemen. Daarnaast zijn geldstromen van migranten uit het buitenland aanzienlijk. Een aantal terugkeerders zal dus niet vertrekken omdat het land van herkomst niet meewerkt. Juist daarom is het zo belangrijk dat we ook legale circulaire migratieroutes in het leven roepen: dat is een positieve prikkel voor de migrant en voor het land van herkomst om wel mee te werken met terugkeer.

Uiteraard moeten we ook voor mensen die (nog) niet kunnen vertrekken menswaardige opvang voorzien.

Een evenwichtige dialoog met landen van herkomst

Er is dus geen garantie op succes in de samenwerking met landen van herkomst. Er zijn wel zaken waarvan we weten dat ze averechts werken. Eisen dat landen “hun” onderdanen terugnemen zonder constructieve dialoog, bijvoorbeeld. Terugkeer en terugname zijn onderdeel van de internationale betrekkingen met landen van herkomst. Dat betekent dat de lidstaten en de Europese Commissie een constructieve benadering moeten toepassen, waarin we ook wat te bieden hebben aan het land van herkomst. Terugkeer moet onderdeel zijn van een alomvattende benadering, met o.a. mogelijkheden tot legale arbeidsmigratie of economische samenwerking. In een dergelijke alomvattende benadering moeten dus negatieve én positieve prikkels zitten.

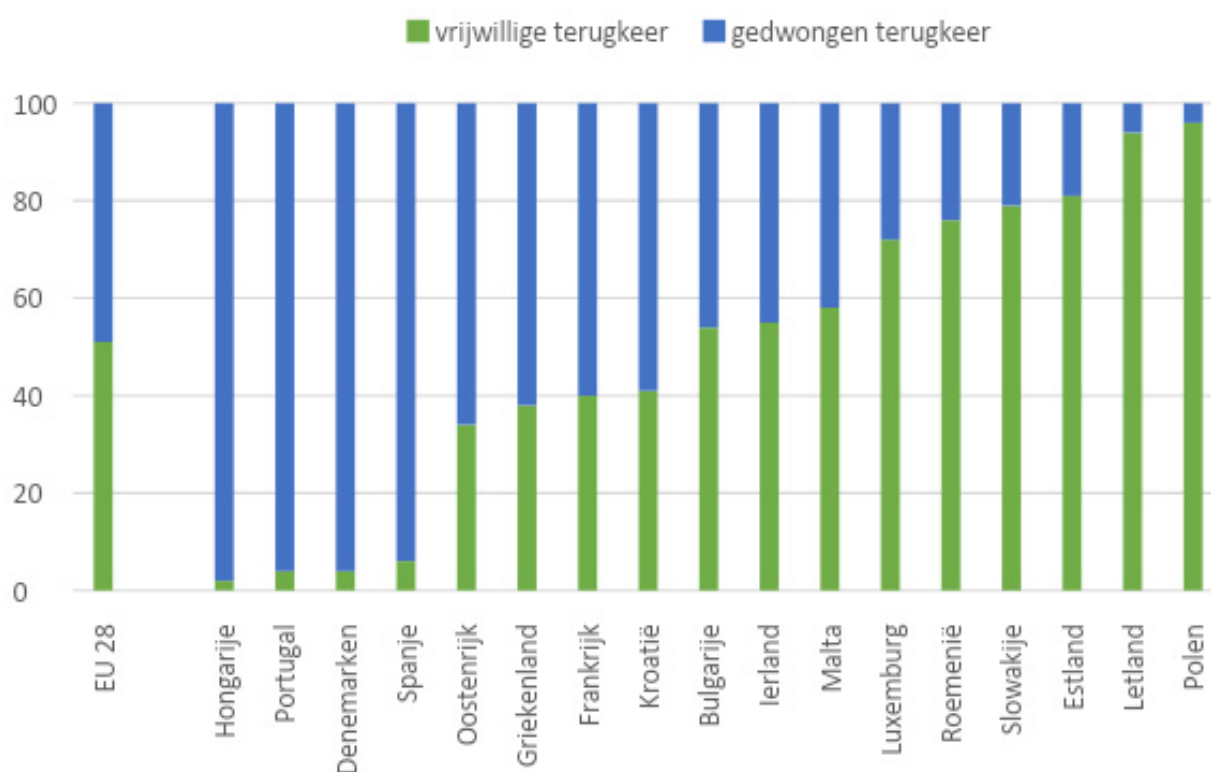
Daarnaast wil D66 dat de Europese Commissie volledig verantwoordelijk wordt voor het uitonderhandelen van terugname-overeenkomsten met herkomstlanden en daarbij alle steun krijgt van de lidstaten. Zo kan een einde komen aan de huidige lappendeken aan nationale terugname-overeenkomsten met herkomstlanden. De EU heeft meer gewicht om goede akkoorden uit te onderhandelen dan de lidstaten afzonderlijk. Zo is bij terugname-overeenkomsten het EU-recht van toepassing en garandeert het Europees Parlement democratische controle. Het gebruik van informele ‘deals’ buiten het EU-recht om zijn niet aanvaardbaar.

Inzetten op begeleide vrijwillige terugkeer

Onderzoek heeft aangetoond dat vrijwillige terugkeer effectiever en goedkoper is dan gedwongen terugkeer.¹⁶ D66 wil daarom dat vrijwillige terugkeer de absolute politieke topprioriteit wordt. De terugkeerder moet genoeg tijd krijgen om de beslissing tot vrijwillige terugkeer te nemen.² Daarbij kan persoonlijke begeleiding de doorslag geven. Die begeleiding en ondersteuning wordt bij voorkeur gegeven door ngo's en internationale organisaties, aangezien die meer vertrouwen genieten onder terugkeerders. Vertrouwen is cruciaal in het verkrijgen van ownership over het terugkeertraject. Een re-integratieplan voor de terugkeer naar het land van herkomst is zeer belangrijk, zodat er perspectief is na terugkeer. Financiële ondersteuning hoort daar ook bij, bijvoorbeeld voor het opzetten van een eigen onderneming.

Daarbij moet de EU een belangrijke rol spelen, zeker gezien de grote verschillen tussen EU-landen in het toepassen van vrijwillige terugkeer (zie figuur 4). Niet alle EU-landen hoeven het wiel opnieuw uit te vinden. De Europese Commissie moet samen met de Internationale Organisatie voor Migratie gemeenschappelijke re-integratieprogramma's opzetten voor terugkeerders in landen van herkomst. Hiervoor moet in het volgende MFK voldoende geld voor worden gereserveerd. Nu verschilt de begeleiding die EU-landen bieden aan terugkeerders aanzienlijk. De Commissie kan gebruikmaken van een schaalvoordeel en de ervaringen van lidstaten bundelen en delen. De lidstaten moeten deze persoonlijke begeleiding en re-integratieprogramma's verplicht aan alle terugkeerders aanbieden, en moet worden vastgelegd in een herziening van de EU-terugkeerrichtlijn.

Figuur 4: Vrijwillige en gedwongen terugkeer van derdelanders vanuit de EU (%)

Bron: Eurostat (online data code: migr_eirt_vol)

Gedwongen terugkeer onder EU-coördinatie en toezicht

Uiteraard is vrijwillige terugkeer niet altijd mogelijk en dan is gedwongen terugkeer nodig. Het element van dwang – zoals vreemdelingenbewaring en fysieke controle tijdens de terugvlucht – maken het proces gevoelig voor mensenrechtenschendingen. Daarom moet gedwongen terugkeer altijd uiterst zorgvuldig worden voorbereid, met respect worden uitgevoerd, moet vreemdelingenbewaring alleen worden ingezet wanneer strikt noodzakelijk en proportioneel en moet terugkeer alleen plaatsvinden na volledige rechterlijke toetsing.

EU-landen kunnen efficiëntievoordelen behalen wanneer zij samenwerken voor gezamenlijke vluchten naar landen van herkomst. Dat gebeurt op dit moment al, maar Frontex kan nog meer doen om gezamenlijke terugvluchten te organiseren. Daarom stelt D66 voor om Frontex alle terugvluchten vanuit de EU te laten coördineren. Die terugvluchten moeten altijd plaatsvinden onder toezicht van European forced return monitors, onafhankelijke toezichthouders die toezien op het naleven van Europese en internationale wetgeving tijdens het terugkeertraject. Er moet een toegankelijke klachtenprocedure komen om mensenrechtenschendingen door Frontex te melden. Die procedure mag de verantwoordelijkheid niet bij een lidstaat leggen zonder verder onderzoek door Frontex zelf, zoals nu vaak gebeurt.

Samenvattend stelt D66 voor:

- Een realistisch terugkeerbeleid waarbij effectiviteit voorop staat.
- Een evenwichtige dialoog met landen van herkomst over terugname, met negatieve én positieve prikkels, onder leiding van de Europese Commissie.
- Het verplicht aanbieden van begeleide vrijwillige terugkeer en een persoonlijk re-integratietraject in het land van herkomst. Deze trajecten moeten Europees worden uitgewerkt en verplicht worden aangeboden door alle lidstaten.
- Gedwongen terugkeer gebeurt onder coördinatie van het EU-agentschap Frontex en altijd in aanwezigheid van een onafhankelijke European forced return monitors.

6. Integratie

Integratie vanaf dag 1

D66 vindt het belangrijk dat asielzoekers zo vroeg mogelijk beginnen met integratie, overal in de EU. Als het aan D66 ligt starten asielzoekers overal vanaf dag 1 met taallessen en krijgen zij zo vroeg mogelijk toegang tot onderwijs en werk. Ook ontvangen ze daarbij persoonlijke begeleiding. Alleen op deze manier zorgen we ervoor dat asielzoekers zo snel mogelijk mee (kunnen) doen in onze samenlevingen. D66 wil dat de EU-wetgeving (Opvangrichtlijn) zodanig wordt aangepast dat lidstaten onderwijs en werk sneller toegankelijk moeten maken voor asielzoekers. Bepaalde groepen zouden daarbij bijzondere aandacht en/of voorrang moeten krijgen, zoals alleenstaande minderjarige kinderen en kansrijke asielzoekers.

EU-geld met voorwaarden

Alhoewel de EU geen wetgeving heeft om een bepaald integratiebeleid voor statushouders af te dwingen in de lidstaten, kan er toch veel worden bereikt met financiële prikkels. De EU kan in haar Asiel, Migratie en Integratiefonds (AMIF) bijvoorbeeld hardere voorwaarden stellen aan de projecten waarvoor EU-subsidie wordt verkregen. D66 wil dat de Europese Commissie meer geld voor integratieprojecten beschikbaar stelt en dat die zich vooral richten op positieve prikkels tot integratie, zoals intensieve begeleiding van statushouders naar opleiding of werk. Nederland kan daarbij best practices aandragen, zoals bijvoorbeeld de “Amsterdamse aanpak” die wordt gekenmerkt door individuele begeleiding, de inzet van jobhunters en de samenwerking met alle betrokken partijen, waaronder ondernemingen.¹⁸

Duitsland heeft ook een interessant systeem waarin de praktische scholing van statushouders veel aandacht krijgt.¹⁹ Ook positieve projecten die integratie als “tweerichtingsverkeer” bevorderen - waarbij dus zowel de statushouders als de bevolking actief worden betrokken - moeten prioriteit krijgen vanuit EU-gelden. In de coronacrisis wordt nog duidelijker zichtbaar hoe graag statushouders en asielzoekers zich willen inzetten via werk.²⁰ Het is dan ook belangrijk dat we deze mensen zo snel mogelijk die kans bieden.

Verbeteren intra-EU mobiliteit statushouders

Daarnaast zetten we in op meer mobiliteit van statushouders binnen de EU om hun kansen op werk te verbeteren. Nadat hun aanvraag positief is beoordeeld in de verantwoordelijke lidstaat moeten er mogelijkheden zijn voor hen om een verplaatsing aan te vragen. Dit kan geregeld worden via de Europese talent pool van arbeidsmigranten. Noodzakelijk is het verbeteren van wederzijdse erkenning van diploma's, om bureaucratie te verminderen en snelheid te bevorderen.

Hierbij betekent het overigens niet dat statushouders zomaar overal heen kunnen reizen. De statushouder moet dat recht op overplaatsing enkel op bepaalde gronden kunnen inroepen, zoals een arbeidscontract. Wanneer er sprake is van zo'n situatie, moet de lidstaat van bestemming de aanvraag goedkeuren. Op die manier kunnen we als EU gezamenlijk het geheel aan arbeidspotentieel beter benutten, en integratie van nieuwkomers bevorderen. Het is immers zonde om statushouders die graag aan het werk willen, aan de kant te laten staan.

Samenvattend stelt D66 voor:

- Asielzoekers moeten vanaf dag 1 kunnen participeren in werk en (taal)onderwijs.
- EU-geld voor integratie moet gekoppeld aan voorwaarden. Daarbij moet een positieve benadering van integratie en een snelle en individuele begeleiding naar taal, werk en onderwijs centraal staan.
- Een betere intra-EU-mobiliteit voor statushouders om daarmee hun kans op werk en integratie te vergroten en het aanwezige arbeidspotentieel binnen de EU beter te benutten.

Eindnoten

1 Vluchtelingenwerk, 2019

2 UNHCR

3 Zorgen om Morgen, Centraal Planbureau, 2019. p. 22.

4 Onder andere Duitsland heeft hier al goede ervaring mee.

5 <https://www.bndestem.nl/roosendaal/lastig-om-aan-arbeidsmigranten-te-komen-in-coronacrisis-wie-gaatde-asperges-steken~a7355760/>; <https://medium.com/@marta.foresti/an-ode-to-key-workers-5218d425ecbb>.

6 Eerste aanbevelingen van het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten o.l.v. Emile Roemer, juni 2020.

7 ABN AMRO, juni 2020.

8 International Centre for Migration Policy Development. Breaking Gridlocks and Moving Forewards (2019). P 28.

9 In die positie van het EP krijgen asielzoekers de keuze uit de 4 lidstaten die relatief nog weinig asielzoekers hebben opgevangen. Als een asielzoeker naar geen van deze 4 landen wil, dan wordt de keuze voor de asielzoeker gemaakt op basis van het verdelingsmechanisme.

10 ACVZ rapport over secundaire migratie: <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2019/11/19/tk-bijlage-secundaire-migratie-van-asielzoekers-in-de-eu/tk-bijlage-secundaire-migratie-van-asielzoekers-inde-eu.pdf>

11 [https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-towards-a-new-policy-on-migration/file-reform-of-the-common-european-asylum-system-\(ceas\)](https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-towards-a-new-policy-on-migration/file-reform-of-the-common-european-asylum-system-(ceas))

12 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/586639/EPRS_BRI%282016%29586639_EN.pdf

13 <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2020-04/cp200040en.pdf>

14 Europol schat dat er wel tot 10.000 alleenstaande minderjarige asielzoekers worden vermist in Europa:<https://www.theguardian.com/world/2016/jan/30/fears-for-missing-child-refugees>

15 zie ook: <https://www.ceps.eu/ceps-publications/implementation-eu-readmission-agreements-identity-determinationdilemmas-and-blurring/14>

16 Impact Study EP Terugkeerrichtlijn:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/631727/EPRS_STU\(2019\)631727_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/631727/EPRS_STU(2019)631727_EN.pdf)

17 Deze termijn is vastgelegd in de EU-Terugkeerrichtlijn. In een voorstel tot herziening van de Terugkeerrichtlijn heeft de Commissie de mogelijkheid voorgesteld om de termijn in te korten tot minder dan 30 dagen. D66 wil graag wel een standaardtermijn van 30 dagen, uiteraard met mogelijke uitzonderingen, zoals wanneer er een risico bestaat op onderduiken.

18 <https://www.amsterdam.nl/zorg-ondersteuning/ondersteuning/vluchtelingen/amsterdamse-aanpak/>

19 Door middel van trajecten rond de "Ausbildung".

20 <https://hetstreekblad.nl/artikel/1097866/asielzoekers-onder-anderen-met-medische-achtergrond-willengraag-helpen-bij-de-coronacrisis.html>